

בית משפט השלום בבית שאן

ת"א 13-12-4384 שריר נ' טלטל ערוצי תקשוב בע"מ

תיק חיצוני:

בפני כב' השופטת רגד זועבי

אפרים שריר ת.ז. 051062529

התובע

נגד

טלטל ערוצי תקשוב בע"מ ח.פ. 511957193

הנתבעת

פסק דין

1

2

3 1. עניינו של פסק דין זה בתביעה על סך 50,000 ₪ שהגיש התובע - מר אפרים שריר, נגד

4 הנתבעת - טלטל ערוצי תקשוב בע"מ, בגין הפרת זכות היוצרים והזכות המוסרית בצילום.

5

6 2. התביעה הוגשה תחילה כנגד נתבעת נוספת, ברם התביעה בעניינה של זו נמחקה, ונותרה

7 התביעה דנן כנגד הנתבעת הנוכחית בלבד.

8

9

העובדות הצריכות לעניין

10

11 3. התובע הוא צלם עיתונות, טבע ואומנות. במוקד המחלוקת בתיק זה עומדת תמונת שר

12 הביטחון לשעבר, מר עמיר פרץ, אותה צילם התובע בזמן שהלה הביט בתרגיל צבאי, ברמת

13 הגולן, דרך משקפת סגורה (להלן: "הצילום" או "התמונה").

14

15 4. הנתבעת הינה מפעילת אתר אינטרנט לחדשות ואפליקציה סלולרית. ביום 12.7.11, פרסמה

16 הנתבעת באפליקציה ובאתר האינטרנט שהיא מפעילה "וואלה", כתבה שכותרתה "בלבנון

17 מלגלים: פרץ, אולמרט וחלוץ - הכושלים" (להלן: "הכתבה"). במוקד הכתבה עמדה כתבה

18 לבנונית אשר פרסמה בעיתון הלבנוני "אל-אחבאר" (להלן: "העיתון הלבנוני") ובאתר שלו,

19 על רקע חלוף 5 שנים למלחמת לבנון השנייה (להלן: "הכתבה הלבנונית").

20

21 5. במסגרת הכתבה מסקרת הנתבעת את הכתבה הלבנונית תוך צירוף צילום מסך מתוך האתר

22 של העיתון הלבנוני, כאשר תמונת שר הביטחון מהווה חלק מאותו צילום מסך. למותר

23 לציין, פרסום התמונה הן בעיתון הלבנוני והן באתר של הנתבעת, נעשה ללא קבלת אישורו

24 של התובע וללא מתן קרדיט לתובע, כמי שצילם את התמונה.

בית משפט השלום בבית שאן

ת"א 4384-12-13 שריר נ' טלטל ערוצי תקשוב בע"מ

תיק חיצוני:

- 1
2
3 6. בעקבות פנייתו של התובע מיום 17.11.13, הנתבעת נאותה להסיר את התמונה בסמוך
4 לאחר מכן, אף שסירבה להכיר בטענותיו. על רקע האמור, נולדה התביעה שבפני.
5
- 6 **טענות הצדדים**
7
- 8 7. התובע טוען כי פרסום הצילום בדרך מסחרית, כפי שעשתה הנתבעת, ללא רשות ומבלי לתת
9 לו קרדיט כבעל הצילום, מהווה הפרה הן לזכויות היוצרים שלו והן לזכותו המוסרית
10 בצילום.
11
- 12 8. התובע טוען כי במקרה דנן לא מדובר במפר תמים אשר פעל בתום לב, שכן מקום
13 שהמפרסמת הינה חברת תקשורת המפעילה אפליקציה ואתר אינטרנט כאשר עיקר העיסוק
14 שלה בשידורים למטרת רווח, מוטלת עליה החובה לדעת או לכל הפחות לברר מי הוא בעל
15 הצילום.
16
- 17 9. באשר להיקף ההפרה, טוען התובע, כי מדובר בהפרה משמעותית שהתמשכה למעלה
18 משנתיים, ואשר נעשתה על ידי חברת תקשורת למטרה מסחרית, באתר אינטרנט
19 ואפליקציה הנגישים לכלל הציבור.
20
- 21 10. בתצהיר העדות הראשית, אשר הגיש התובע נטען כי הוא תובע פיצוי סטטוטורי, ולפיכך,
22 אין דרישה להוכחת גרימת כל נזק עקב השימוש המפר.
23
- 24 11. עוד טוען התובע, בתצהירו ובסיכומים שהגיש מטעמו, כי הנתבעת אינה יכולה לחסות
25 בצילה של טענת השימוש ההוגן. לטעמו, היה ברור כי הצילום שצירף העיתון הלבנוני
26 לכתבה הלבנונית, לא נעשה על ידי צלם לבנוני אלא צלם ישראלי, שכן אין לאף צלם לבנוני
27 גישה לשר הביטחון בעת מלחמה בין שתי המדינות. משכך, הייתה חובה על הנתבעת לברר
28 מי בעל זכויות היוצרים בצילום.
29
- 30 12. לעניין טענת השימוש ההוגן, התובע מפנה לפסיקה בה נקבע כי ההגנה של שימוש הוגן
31 ביצירה לא תחול מקום בו לא זכה היוצר בקרדיט המגיע לו. כן מוסיף התובע וטוען, כי
32 הפרסום שנעשה אינו בגדר דיווח עיתונאי, זאת מאחר והגנת השימוש ההוגן חלה במקרה בו
33 מדובר בחדשות היום, ואילו בענייננו, הצילום פורסם בשנת 2011, בחלוף כארבע שנים
34 ממועד צילומו.

בית משפט השלום בבית שאן

ת"א 4384-12-13 שריר נ' טלטל ערוצי תקשוב בע"מ

תיק חיצוני:

- 1
- 2 13. לעניין טענת השימוש האגבי, התובע טוען כי אף הגנה זו אינה חלה בעניינינו, שכן הצילום לא
- 3 נסרק בדרך אגב בעת צילום משהו אחר, אלא הייתה כוונה לנתבעת לצרף את הכתבה
- 4 הלבנונית אשר עשתה שימוש מפר בצילום.
- 5
- 6 14. לעומת זאת, הנתבעת טוענת, כי היא לא הפרה את זכות היוצרים של התובע וגם לא את
- 7 זכותו המוסרית, וזאת מכיוון שהעיתון הלבנוני הוא זה שפרסם את הצילום, ואילו הנתבעת
- 8 פרסמה כתבה אודות הכתבה הלבנונית בלבד, תוך שהיא מפנה לעיתון הלבנוני. הנתבעת
- 9 טוענת למעשה כי היא לא פרסמה את הצילום אלא רק את הכתבה הלבנונית, אשר כללה
- 10 בתוכה את הצילום.
- 11
- 12 15. בנוסף, טוענת הנתבעת כי השימוש שנעשה על ידה בצילום, מהווה שימוש אגבי בהתאם
- 13 לסעיף 22 לחוק זכויות יוצרים, התשס"ח – 2007 (להלן: "החוק"), זאת בשים לב לכך
- 14 שהכתבה עסקה ברובה בכתבה הלבנונית תוך ציטוט אמירות שונות ממנה, ולא בצילום
- 15 עצמו.
- 16
- 17 16. לחילופין, טוענת הנתבעת כי פרסום הכתבה הלבנונית על ידה מהווה שימוש הוגן בצילום,
- 18 כמשמעותו בסעיף 19 (א) ו- (ב) לחוק. זאת, נוכח מטרת הפרסום שהינה סקירה ודיווח
- 19 עיתונאי, בהתאם לסעיף 19 (א) לחוק. לטעמה, הכתבה שפרסמה אודות הכתבה הלבנונית
- 20 לרבות צילום התובע, הינה בגדר דיווח עיתונאי ואף מהווה חלק מחדשות היום, שכן,
- 21 פרסום הכתבה על ידי הנתבעת היה בדיוק יום אחרי פרסום הכתבה הלבנונית על ידי
- 22 העיתון הלבנוני. באשר להגנות המעוגנות בסעיף 19 (ב) לחוק, טוענת הנתבעת כי הגנות אלו
- 23 מתקיימות בנסיבות העניין, הן בהתחשב באופי היצירה והיקף השימוש המצומצם שנעשה
- 24 בה, והן נוכח העובדה שלא היה לה מטרה להפיק רווח מהפרסום אלא רק להביא לידיעת
- 25 הציבור את דבר פרסום הכתבה הלבנונית.
- 26
- 27 17. עוד לעניין השימוש ההוגן, טוענת הנתבעת כי בהתאם לפסיקה, השפעת השימוש על ערכה
- 28 של היצירה לרבות השוק הפוטנציאלי, מהווה שיקול מכריע לצורך הקביעה אם חלה הגנת
- 29 השימוש. ולעניינינו, השימוש שנעשה בצילום אינו שימוש מתחרה אשר יש בו כדי לפגוע
- 30 בשוק הפוטנציאלי של הצילום.
- 31
- 32
- 33 18. בסיכומיה טוענת הנתבעת, כי בהתאם לפרקטיקה הנוהגת, לא נהוג אצל חברות התקשורת,
- 34 בעת ההפניה לכתבה מסוימת להפנות גם ליוצר הצילום המצורף לאותה כתבה. לטעמה, אין
- 35 חברות התקשורת יכולות לעמוד בדרישה זו, ואף אין חובה עליהן לבדוק את זהותו של יוצר

בית משפט השלום בבית שאן

ת"א 4384-12-13 שריר נ' טלטל ערוצי תקשוב בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 הצילום בתוך הכתבה ולתת לו קרדיט. לתמיכה בטענתה, הנתבעת מפנה בתצהיר העדות
2 הראשית שהגישה, למספר פרסומים בהם לא ניתן קרדיט ליוצר הצילום, אלא רק לכלי
3 התקשורת אשר לו היה מצורף הצילום.
4
- 5 19. לעניין עתירת התובע לפיצוי סטטוטורי, טוענת הנתבעת, כי המדובר בהרחבת חזית, שכן
6 טענה זו הועלתה על ידי התובע לראשונה במסגרת תצהיר העדות הראשית. בהקשר זה אף
7 מוסיפה הנתבעת כי לא נגרם לתובע כל נזק בגין הפרסום שנעשה, שכן בהתאם לתשובתו
8 בשאלון ששלחה אליו הנתבעת, עלה כי כלל לא היה הבדל בין מספר ההרשאות שהתיר
9 התובע בהן שימוש בצילום, לפני פרסום הכתבה על ידיה ואחרי הפרסום. לטעמה, הדבר
10 מעיד כי הביקוש לצילום לא ירד עקב השימוש שהיא עשתה בו ועל כן, הפרסום לא השפיע
11 על ערך הצילום ועל השוק הצרכני שלו כלל ועיקר.
12
- 13 20. עוד נטען על ידי הנתבעת, כי השימוש היה בתום לב וללא כוונה מסחרית. הנתבעת אף
14 נאותה להסרת התמונה באופן מידי לאחר קבלת פנייתו של התובע.
15
- 16 **דיון והכרעה:**
- 17
- 18 21. הצדדים הגיעו להסכמה כי מוקד המחלוקת ביניהם הינו משפטי ולא עובדתי. בין הצדדים
19 אף הוסכם כי פסק הדין יינתן על סמך החומר הקיים בתיק – כתבי הטענות, תצהירי העדות
20 הראשית וסיכומים בכתב, וזאת ללא צורך בקיום ישיבת הוכחות.
21
- 22 22. פועל יוצא מהסכמת הצדדים כאמור, שאין מחלוקת בין הצדדים כי לתובע יש זכות בלעדית
23 בצילום המצורף לכתבה הלבנונית, הן זכות יוצרים והן זכות מוסרית.
24
- 25 23. כמו כן, אין מחלוקת בין הצדדים כי הנתבעת פרסמה באתר שלה כתבה אודות הכתבה
26 הלבנונית, ואליה צירפה את צילום המסך של העיתון הלבנוני, כאשר בצילום המסך הופיע
27 הצילום נשוא התביעה. זאת ללא קבלת אישורו לפרסום וללא ציון שמו.
28
- 29 24. המחלוקת המשפטית בין הצדדים, נסובה למעשה, סביב השאלה האם השימוש שעשתה
30 הנתבעת בצילום של התובע עולה לכדי הפרה לזכויות היוצרים והזכות המוסרית שלו
31 בצילום.
32
- 33 25. על מנת להכריע במחלוקת המשפטית, תחילה יש לבדוק אם השימוש שנעשה על ידי
34 הנתבעת בצילום, ללא קבלת הרשאה מהתובע, הינו בגדר הפרת זכות היוצרים וזכותו

בית משפט השלום בבית שאן

ת"א 4384-12-13 שריר נ' טלטל ערוצי תקשוב בע"מ

תיק חיצוני:

המוסרית של התובע. ככל שיקבע כי אכן מדובר בהפרה כאמור, יש לעבור להכרעה בשאלה האם במקרה דנן עומדות לנתבעת הגנת השימוש האגבי והשימוש ההוגן המנויות בחוק זכויות היוצרים.

הפרת זכות היוצרים

26. דיני זכויות היוצרים נועדו, בין היתר, להגן על המשאבים והמאמצים אשר משקיע בעל היצירה בהפקת היצירה. לענייננו, בעל היצירה הינו צלם, אשר השקיע את מרצו, זמנו וכישרונו בהפקת התמונה של שר הביטחון לשעבר מר עמיר פרץ, וזכאי להגנה על זכויותיו בהתאם לדיני זכויות יוצרים.

27. בשונה ממקרים רבים שנידונו בפסיקת בתי המשפט, על ערכאותיהם השונות, אין עסקינן במקרה דנן בפרסום ישיר של תמונה המוגנת בזכויות יוצרים, אלא בפרסום צילום מסך של עיתון, הכולל בתוכו את התמונה. אין חולק בין הצדדים כי זכות היוצרים של התובע בתמונה הופרה על ידי העיתון הלבנוני. ההכרעה בשאלה, האם הפרסום שעשתה הנתבעת לצילום המסך של העיתון הלבנוני, הכולל בתוכו את התמונה, מהווה הפרה של זכות היוצרים של התובע, צריכה להיעשות על ידי בחינה של הכתבה לגופה, תוך התייחסות הן לתוכן הכתבה והן לצורתה.

28. בחינת תוכן הכתבה במקרה דנן, מלמד באופן חד משמעי כי התמונה זכתה להתייחסות בגוף הכתבה ולא רק בצילום המסך. הנתבעת לא הסתפקה בצירוף צילום מסך של העיתון הלבנוני הכולל בתוכו את התמונה, אלא בחרה להתייחס לתמונה אף בגוף הכתבה, תוך תיאור דמותו של שר הביטחון דאז כמי שמביט קדימה מבעד למשקפת סגורה, דבר היוצר קורלציה בין התוכן לבין החזות.

להמחשת הדברים, יובאו להלן קטעים מתוך הכתבה המתייחסים לתמונה:

"התמונה המופיעה בתחילת המאמר היא תמונתו של שר הביטחון בתקופת המלחמה, עמיר פרץ, המביט קדימה עם משקפת סגורה".

בהמשך נאמר:

בית משפט השלום בבית שאן

ת"א 4384-12-13 שריר נ' טלטל ערוצי תקשוב בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 "מה לגבי פרץ? כותב המאמר לועג לשר הביטחון
2 לשעבר המנסה, לדבריו, לצוד כל עובר אורח הנקרה
3 בדרכו שיתמוך בו בהתמודדותו לתפקיד ראש מפלגת
4 העבודה: "פרץ מנסה לשוב ולהוביל את מפלגת
5 העבודה המפורקת, ומנסה לגייס כל עובר אורח
6 שיצביע עבורו", נכתב תוך כדי עקיצה למפקד שאותו
7 קיים בחודשים האחרונים כדי לגייס מצביעים".
8
- 9 29. הכתבה לא עסקה, איפוא, בכתבה הלבנונית בלבד, אלא גם בתמונה עצמה, שעמדה במוקד
10 שתי הכתבות, הן הכתבה הלבנונית והן הכתבה שפירסמה הנתבעת. אין להתעלם מכך,
11 שהכתבה הלבנונית, שהוכתרה בכותרת "מנהיגי הכישלון", שמה לה למטרה ללעוג למי
12 שעמדו בראש ההנהגה הישראלית בתקופת מלחמת לבנון השנייה, לרבות מר עמיר פרץ,
13 ששימש באותה עת כשר ביטחון. בחירת תמונתו של שר הביטחון דאז בזמן שהוא מביט
14 בתרגיל צבאי במשקפת סגורה בתקופה הרלוונטית נועדה לשרת מטרה זו, בבחינת "תמונה
15 אחת שווה אלף מילים". מיקום התמונה בראש הכתבה ואף גודלה לרוחב העמוד מצביעים
16 על חשיבות התמונה כחלק בלתי נפרד מהכתבה הלבנונית.
17
- 18 30. במסגרת הכתבה עסקין, לא הסתפקה הנתבעת בסיקור תוכנה של הכתבה הלבנונית, אלא
19 בחרה להעתיק את העזרים הטכניים שנועדו להמחשה. לפיכך, צירפה לכתבה צילום מסך
20 של קטע הכתבה הלבנונית הכולל את התמונה. אין ספק כי צירוף צילום המסך לא נועד
21 לאמת את תוכן הכתבה הלבנונית, אלא כדי לשקף חזותית את הכתבה הלבנונית, ובעיקר
22 כדי להראות את תמונת שר הביטחון לשעבר המתנוססת בראשה. ניתן לשער, כי אילולא
23 היתה התמונה מתנוססת בראש הכתבה הלבנונית, לא היה טעם בצירוף צילום המסך שלה.
24 הכתבה הלבנונית כתובה בשפה הערבית, שלרוב אינה השפה השגורה בפי קהל היעד של
25 הנתבעת, מה גם שגודל האותיות בהקטנה אינו מאפשר קריאת המילים המופיעות בצילום
26 המסך.
27
- 28 31. משכך, יש לראות בנתבעת כמי שפרסמה את התמונה ואין לשעות לטענתה כי היא פרסמה
29 את הכתבה בלבד, באופן הפוטר אותה מאחריות להפרת זכות היוצרים של התובע בתמונה.
30
31
- 32 32. הנה כי כן, פרסום התמונה בדרך שעשתה הנתבעת מהווה הפרה לזכויות היוצרים של
33 התובע. הצדדים אינם חולקים על כך כי הנתבעת כלל לא פנתה לתובע על מנת לקבל את
34 אישורו לשימוש שנעשה בתמונה. בהיעדר הסכמה מטעם התובע לשימוש בתמונה כאמור,

בית משפט השלום בבית שאן

ת"א 4384-12-13 שריר נ' טלטל ערוצי תקשוב בע"מ

תיק חיצוני:

1 ברי כי שימוש כזה מהווה הפרה לזכויות היוצרים שלו בתמונה, בין אם במישרין או
2 בעקיפין.

3

4

הפרקטיקה הנוהגת

5

6 33. כזכור, הנתבעת טוענת עוד, כי אין לחייב אותה בפיצוי התובע, שכן היא נהגה בהתאם
7 לפרקטיקה המקובלת והידועה בכלי התקשורת בארץ ובעולם, שלפיה בעת סיקור דיווח
8 מכלי תקשורת זר לרבות פרסום צילום המסך של אותו דיווח, די בהפניה לכלי התקשורת
9 בלבד ולא לכל היצירות הקיימות לכאורה בתוך אותו דיווח.

10

11 34. אכן, אין להתעלם מכך שהנתבעת דאגה להפנות לעיתון הלבנוני עצמו ולתת לו קרדיט. יחד
12 עם זאת, אינני סבורה כי עלה בידי הנתבעת להרים את הנטל להוכחת קיומה של
13 הפרקטיקה הנטענת כתחליף להסכמת התובע.

14

15 35. במסגרת ת"א (מחוזי מרכז) 1549-08-07 מעריב נ' ביזנסנט בע"מ (פורסם בנבו), נידונה
16 בהרחבה שאלה דומה לקיומה של פרקטיקה תקשורתית נוהגת. בית המשפט שם מסווג את
17 הטענה לקיומה של פרקטיקה כאמור, כטענה לקיומו של מנהג מחייב. על אף הספק הקיים
18 בנוגע לשאלת תוקפו של המנהג כמקור משפטי מחייב במשפט הישראלי, בית המשפט שם
19 מתייחס ליסודות הדרושים להוכחת טענה של מנהג:

20

21 א. קיומו של נוהג עובדתי - לפיו אנשים חוזרים בסדירות על התנהגות מסוימת.

22 ב. קיומה של תחושת חיוב – הבאה לידי ביטוי בהתנהגות חברתית ללכת בעקבות אותו
23 נוהג.

24

25 לאחר בחינת המבחנים הנ"ל על המקרה שם, בית המשפט דחה את הטענה לקיומו של מנהג
26 מחייב.

27

28 טענה דומה אף נידונה ונדחתה במסגרת ת"א (ת"א) 57588-05-12 דנון תקשורת תדמיתית
29 בע"מ נ' יחימוביץ (פורסם בנבו) (ראה סעיף 5.10 לפסק הדין).

30

בית משפט השלום בבית שאן

ת"א 4384-12-13 שריר נ' טלטל ערוצי תקשוב בע"מ

תיק חיצוני:

36. הוא הדין בענייננו. לצורך הוכחת קיומה של הפרקטיקה התקשורתית, צירפה הנתבעת לתצהיר העדות הראשית שהוגש מטעמה, העתק כתבות אודות דיווחים עיתונאיים בתקשורת הזרה תוך צירוף צילומי מסך מאותם דיווחים. לאחר שבחנתי את הפרסומים שצורפו, אני קובעת כי אין בכוחם של פרסומים אלה כדי להרים את הנטל הדרוש להוכחת קיומו של מנהג כאמור בפרקטיקה התקשורתית. הקישורים אליהם מפנה הנתבעת בנספחים 2 ו-3 לתצהירה, אכן משקפים כתבה הכוללת צילום מסך לעיתון או לאתר זר, ברם, לרוב, האתר הזר מצרף לכתבה שמפרסם תמונה עם מתן הקרדיט המתאים למי שצילם אותה, וזאת להבדיל מהמקרה דנן, בו לא נתן העיתון הלבנוני לתובע הקרדיט המתאים ליצירה שלו. משכך, אני קובעת כי לא עלה בידי הנתבעת לעמוד בנטל ההוכחה המוטל עליה להוכחת קיומו של מנהג כאמור אצל חברות התקשורת, אף לא אצל הנתבעת עצמה, ודין טענתה להידחות.

37. למותר לציין כי, הן בספרות המשפטית והן בפסיקת בתי המשפט, מתחזקת כיום המגמה לפיה אין נפקא מינה אם ההעתקה נעשתה באופן ישיר מהיצירה המקורית או מהעתקה אחרת המעתיקה את היצירה המקורית, שכן דין העתקה מהעתקה - הפרת זכויות יוצרים. לעניין זה אפנה לספרו של עו"ד טוני גרינמן, **זכויות יוצרים** (מהדורה שנייה מעודכנת) עמ' 617 (להלן: "ספרו של גרינמן") ולפסיקה המובאת שם, לרבות למקרה בו מדובר בהעתקה שלא מן המקור, אשר לגביה נפסק כי אין זה משנה אם המעתיק לקח את הצילום ממעתיק מפר אם לאו, הרי בכל מקרה, מדובר בהעתקה שהיא בגדר הפרת זכויות יוצרים.

הפרת הזכות המוסרית

38. משקבעתי לעיל, כי השימוש שעשתה הנתבעת מהווה הפרה לזכות היוצרים של התובע, יש צורך לבחון כעת אם השימוש שעשתה הנתבעת מהווה אף הפרה לזכותו המוסרית בהתאם לסעיף 46 לחוק זכויות יוצרים.

39. אין מחלוקת עובדתית בין הצדדים כי לא ניתן לתובע קרדיט על הצילום שלו, לא על ידי הנתבעת ולא על ידי העיתון הלבנוני.

40. הזכות המוסרית של בעל יצירה מעוגנת בסעיף 46 לחוק, אשר מקנה לבעל היצירה זכות כי שמו ייקרא על יצירתו בהיקף ובמידה הראויים בנסיבות העניין.

אביא להלן את לשון הסעיף:

בית משפט השלום בבית שאן

ת"א 4384-12-13 שריר נ' טלטל ערוצי תקשוב בע"מ

תיק חיצוני:

"זכות מוסרית ביחס ליצירה היא זכות היוצר –

(1) כי שמו ייקרא על יצירתו בהיקף ובמידה הראויים בנסיבות

העניין;

(2) כי לא יוטל פגם ביצירתו ולא ייעשה בה סילוף או שינוי צורה

אחר, וכן כי לא תיעשה פעולה פוגענית ביחס לאותה יצירה, והכל

אם יש באילו מהם כדי לפגוע בכבודו או בשמו של היוצר".

41. מעיון קל בהוראות הסעיף, ניתן ללמוד כי מקרה בו נעשה שימוש ביצירה כלשהי מבלי לקיים את זכותו של בעל היצירה כי שמו ייקרא על יצירתו בהיקף ובמידה ראויים, השימוש יהא בגדר הפרה לזכותו המוסרית של בעל היצירה. פועל יוצא מכך, אי מתן קרדיט לתובע על הצילום שלו, בעת שהנתבעת השתמשה בצילום אשר עמד במרכז הכתבה שפרסמה, מהווה הפרה לזכותו המוסרית בהתאם לסעיף 46 לחוק.

שימוש הוגן

42. לאחר שקבעתי כי במקרה שבנדון הפרה הנתבעת את זכויות היוצרים וזכותו המוסרית של התובע, יש לבחון אם השימוש שעשתה הנתבעת הינו שימוש הוגן בהתאם לסעיף 19 לחוק, כפי שטוענת הנתבעת להגנתה.

43. בהתאם לסעיף 19(א) לחוק זכויות יוצרים, השימוש ביצירה יהא בגדר שימוש הוגן, אם הוא נעשה למטרות כגון לימוד עצמי, מחקר ביקורתי, סקירה, דיווח עיתונאי, חינוך והבאת מובאות. אם השימוש נעשה לאחת מהמטרות הנ"ל, אין חובה על המשתמש לקבל היתר מבעל זכויות היוצרים. לצורך בחינת הוגנות השימוש ביצירה לעניין סעיף זה, יישקלו בין השאר, הפרמטרים המנויים בסעיף 19 (ב) לחוק, מטרת השימוש, היקפו, השפעתו על ערכה של היצירה ואופייה של היצירה. בהתאם לקביעתו של בית המשפט העליון בפסקה 19 בפסק דין פלוני, (נ"א 9183/09 The Football Association Premier League Limited נ' פלוני [פורסם בנבו] (13.5.2012)), הפרמטרים הקבועים בחוק לא חייבים להתקיים באופן מצטבר.

44. לפני שאדון בהגנות המנויות בסעיף 19 לחוק, אתייחס לטענת התובע לעניין שלילת ההגנה של שימוש הוגן ממי שלא נתן קרדיט לבעל היצירה.

בית משפט השלום בבית שאן

ת"א 4384-12-13 שריר נ' טלטל ערוצי תקשוב בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 45. אכן, בע"א (ת"א) 3038/02 זום תקשורת (1992) בע"מ נ' הטלויזיה החינוכית הישראלית
- 2 (פורסם בנבו) נקבע, כי כדי שהמשתמש יוכל לטעון לשימוש הוגן, עליו ליתן קרדיט מתאים
- 3 לבעל היצירה, דהיינו לאזכר את שמו כבעל הזכויות ביצירה. גישה זוהי לזו ניתן למצוא אף
- 4 בפסקי דין מאוחרים שניתנו בעקבותיו (ראה: ת"א 32932-05-12 רחמני ואח' נ' הטלויזיה
- 5 החינוכית הישראלית מדינת ישראל משרד החינוך ואח'; ת"א (י-ם) 3560/09 ; 3561/09
- 6 אבי ראובני נ' מפה מיפוי והוצאה לאור בע"מ (פורסם בנבו)).
- 7
- 8 46. יחד עם זאת, ניתן למצוא בפסיקת בתי המשפט אמירות לפיהן אין עסקין בקביעה
- 9 מוחלטת, כך שיתכנו מקרים בהם על אף אי מתן הקרדיט לבעל הזכות ביצירה, לא תישלל
- 10 הגנת השימוש ההוגן, למשל במקרה שבו הפרת זכות היוצרים נעשתה למטרה חינוכית
- 11 לימודית (ראה לעניין זה: ת"א 8211/09 דן פורגס נ' בית חינוך תיכון גליל מערבי (פורסם
- 12 בנבו)).
- 13
- 14 47. במקרה דנן, אין חולק כי לא ניתן קרדיט לתובע. לעניין השאלה, האם הפרסום עסקין נופל
- 15 בגדר המקרים החריגים אשר מצדיקים החלת ההגנות המנויות בסעיף 19 לחוק, מקום שלא
- 16 ניתן לתובע קרדיט על הצילום, מתחייבת תשובה שלילית, כפי שאסביר להלן.
- 17
- 18 48. עסקין בכתבה לבנונית שהתפרסמה על ידי עיתון לבנוני כאשר מצורפת אליה תמונה של שר
- 19 ביטחון ישראלי לשעבר שצולמה במהלך תרגיל צבאי. משכך, לא יהיה זה נועז להניח, כי
- 20 הדבר אמור לעורר חשד סביר אצל המשתמש בעותק המפר כי קיימות בתמונה זכויות
- 21 יוצרים לצלם ישראלי.
- 22
- 23 49. בהקשר זה, אין בידי לקבל את טענת הנתבעת כי לא ידעה שיש לתובע זכות יוצרים בתמונה
- 24 והיא פעלה בתום לב עת פרסמה את הכתבה הלבנונית הכוללת את הצילום, אשר כל
- 25 מטרתה הייתה להודיע לציבור אודות הכתבה הלבנונית.
- 26
- 27 כאמור, המדובר בתמונה מפורסמת של שר הביטחון לשעבר, מר עמיר פרץ, אשר צילם
- 28 התובע בשנת 2007, ואשר פורסמה במגוון אתרים שונים עם מתן קרדיט לתובע בצילום.
- 29 הנתבעת היא חברת תקשורת ישראלית, מסחרית, המספקת מגוון שירותים ותכנים כגון
- 30 עדכוני חדשות, אקטואליה, וערוצים אחרים שונים, ופועלת למטרות רווח. מכאן, בשונה
- 31 מהמקרה שבו השימוש שנעשה היה למטרה חינוכית לימודית, במקרה דנן באיזון בין מטרת
- 32 השימוש לבין זכותו של התובע למתן קרדיט על יצירתו, ידה של האחרונה על העליונה.
- 33
- 34 בהקשר זה אני מפנה לפסק דין שניתן ב- ת"א (מחוזי ירושלים) 45542-12-11 רחמני נ'
- 35 אלג'זירה אנטרנשיונל לימיטד בע"מ, (פורסם בנבו), בו נקבע כי כאשר עסקין בחברת

בית משפט השלום בבית שאן

ת"א 4384-12-13 שריר נ' טלטל ערוצי תקשוב בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 תקשורת הפועלת למטרות רווח, אין מקום להניח כי פרסומו של הצילום ללא מתן קרדיט
- 2 לצלם, נעשה בתום לב.
- 3
- 4 סבורני כי, בנסיבות העניין, היתה מוטלת חובה על הנתבעת לברר מי בעל היצירה אשר
- 5 עמדה במוקד הכתבה שפרסמה. אין ספק, כי הסבירות שצילום זה צולם על ידי צלם
- 6 ישראלי, היתה אמורה, למצער, לעורר חשד אצל הנתבעת כי היא מוגנת בזכויות יוצרים של
- 7 צלם ישראלי.
- 8
- 9 יש להעריך אף כי בחיפוש קל במאגרים האלקטרוניים הנגישים כיום לכל אזרח, לא כל
- 10 שכן, לנתבעת שהינה חברת תקשורת מהמובילות בארץ, ניתן היה להשיג את שמו של בעל
- 11 הזכויות בתמונה ולהימנע מהפגיעה שנגרמה בזכויות היוצרים שלו.
- 12
- 13 50. לצורך בחינת הוגנות השימוש, אין להתעלם אף מהעובדה כי התמונה עמדה במרכז הכתבה
- 14 שפרסמה הנתבעת. כאמור, ניתן להסיק זאת מעיון קל בכתבה, במסגרתה ציינה הנתבעת
- 15 במפורש כי התמונה שצילם התובע לשר הביטחון לשעבר, מופיעה בתחילת המאמר שפורסם
- 16 על ידי העיתון הלבנוני, ואף תיארה את דמותו של שר הביטחון כפי שמשקף בתמונה
- 17 כשהוא מביט בתרגיל צבאי עם משקפת סגורה, תוך מתן דגש לכך כי העיתון הלבנוני לועג
- 18 לשר הביטחון לשעבר.
- 19
- 20 51. בשים לב לכל האמור, הנני סבורה כי הימנעות הנתבעת ממתן קרדיט לתובע, במקרה דנן,
- 21 מצדיקה כשלעצמה שלילת הגנת השימוש ההוגן.
- 22
- 23 52. על אף האמור לעיל, ולמעלה מן הצורך, אתייחס להגנות המנויות בסעיף 19 (א) ו- (ב) לחוק.
- 24
- 25 53. באשר לסעיף 19(א) לחוק, הנתבעת טוענת כי השימוש שנעשה על ידה בתמונה, הינו בגדר
- 26 סקירה או דיווח עיתונאי. לטענת הנתבעת, ניתן ללמוד על כך מתוכן הכתבה עצמה אשר
- 27 מטרתה הייתה לסקר את הכתבה הלבנונית הלועגת למנהיגים ישראליים או לדווח עליה
- 28 לציבור הישראלי.
- 29
- 30 השאלה היא, איפוא, האם השימוש שנעשה על ידי הנתבעת יכול להוות סקירה או דיווח
- 31 עיתונאי?
- 32
- 33 על פירושו של המונח "סקירה" עמד כב' השופט זפט בת"א 2184/90 הוצאת עיתון הארץ
- 34 בע"מ נ' בגס [פורסם בנבו] :

בית משפט השלום בבית שאן

ת"א 4384-12-13 שריר נ' טלטל ערוצי תקשוב בע"מ

תיק חיצוני:

1 "הנתבע טוען כי הוא מספק שירות של 'סקירת
2 עיתונים'. הסקירה מעצם טיבה מהווה תיאור כולל
3 של עניין, תמצותו, הבעתו בנוסח שונה וכיוצא בזה.
4 הנתבע לעומת זאת לא מסר ללקוחותיו תיאור כוללני
5 של הכתבות אלא שכפלן ככתבן וכלשונן. פרשנות
6 המונח סקירה כאילו הוא כולל גם שכפול וצילום
7 תהיה פרשנות מאולצת ותעקר את סעיף 2 רישא
8 מתוכנו".

9
10 בהתאם לפרשנות הנ"ל, סקירה מהווה תיאור של עניין מסוים, תמצותו והבעתו בנוסח שונה.
11 לענייננו, בפרסום שנעשה על ידי הנתבעת, אכן ברור כי הנתבעת מתארת את הכתבה הלבנונית
12 באופן מתומצת, וניתן אף להתייחס לכתבה כמתארת את הצילום.

13 בהתאם לכך, ניתן לראות בצירוף הצילום לכתבה, כסקירה בהתאם להגדרתה בפסיקה לעיל.
14

15 באשר לחלופה השנייה, לפיה מדובר בדיווח עיתונאי, הדעת נותנת, כי מקרה בו חברת
16 תקשורת, המפעילה אפליקציה ואתר אינטרנט, מפרסמת כתבה אודות כתבה שפורסמה
17 בעיתון או באתר זר, חוסה בצל ההגדרה של דיווח עיתונאי. בענייננו, הנתבעת פרסמה את
18 הכתבה על מנת להביא לידיעת הציבור את דבר פרסום הכתבה הלבנונית.

19 לטעמי, מדובר בדיווח חדשותי, וזאת בהתאם למגמת הספרות המשפטית והפסיקה, הנוטה
20 להתייחס לכתבה, כדיווח עיתונאי אף אם אין המדובר בחדשות "חמות", מאירועי היום.
21 (ראה ספרו של גרינמן הנ"ל בעמ' 421).

22
23 נוכח האמור לעיל, סבורני כי אכן מדובר בענייננו בדיווח עיתונאי בהתאם לסעיף 19 (א) לחוק.
24

25 54. מכאן, אעבור לבחינת קיומם של הפרמטרים המנויים בסעיף 19(ב) לחוק, כפי שיובא להלן
26 בהרחבה:

27 א. **מטרת השימוש** – הנתבעת טוענת כי הפרסום שנעשה אינו למטרה מסחרית אלא רק
28 במסגרת דיווח עיתונאי, ואילו התובע טוען כי אין ספק שהפרסום נעשה לקידום מטרה
29 זו, משמדובר בחברת תקשורת הפועלת למטרות רווח. כפי שהוסבר בהגדרה לעיל,
30 הנתבעת הינה חברת תקשורת מסחרית הפועלת למטרות רווח. משכך, צירוף הצילום
31 לכתבה שפרסמה הנתבעת דווקא הוסיף נופך מיוחד לכתבה, ונועד לגרות את הקורא

בית משפט השלום בבית שאן

ת"א 4384-12-13 שריר נ' טלטל ערוצי תקשוב בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 ולמשוך את תשומת לבו לכתבה. אמנם הנתבעת לא גובה תשלום מהגולשים באתר, אך
- 2 מדובר בחברה מסחרית לכל דבר ועניין, והרווח שהיא מפיקה מהפרסום נחשב כבעל
- 3 תכלית מסחרית. לכן, מקובלת עליי טענת התובע כי השימוש נעשה למטרה מסחרית
- 4 בהקשר זה.
- 5 ב. **אופי היצירה שבה נעשה השימוש** – מדובר בתמונה מפורסמת מאוד אשר צילם התובע
- 6 בשנת 2007. לתמונה הד תקשורת נרחב, במיוחד נוכח צילום התמונה בתקופה של
- 7 מלחמת לבנון השנייה, בעת שהיה שר הביטחון לשעבר מביט בתרגיל צבאי. זאת ועוד,
- 8 גודל התמונה המצורפת לכתבה והצבתה במרכז הכתבה שוללים את הוגנות השימוש.
- 9 ג. **היקף השימוש, מבחינה איכותית וכמותית, ביחס ליצירה בשלמותה** – אכן מבחינה
- 10 כמותית הנתבעת עשתה שימוש בתמונה פעם אחת בלבד, ברם, היקף השימוש שנעשה
- 11 בצילום אינו מבוטל. ראשית, נעשה שימוש ביצירה בשלמותה, ולתקופה לא מבוטלת -
- 12 שנתיים. בנוסף, הייתה לצילום משמעות חשובה בכתבה, שכן, חלק ניכר מהפרסום עסק
- 13 בין היתר, בתיאור התמונה של שר הביטחון שלעבר כפי שפורט לעיל בפסק הדין.
- 14 ד. **השפעת השימוש על ערכה של היצירה ועל השוק הפוטנציאלי שלה** – לעניין שיקול זה
- 15 אכן לנתבעת לא הייתה מטרה לעשות שימוש מתחרה בצילום אשר יהווה תחליף עבורה
- 16 בשוק הפוטנציאלי, אך עצם העובדה שהפרסום נעשה למעלה משנתיים ללא מתן קרדיט
- 17 לתובע, בדרך שבה הוצג באתר הנתבעת, יש בה כדי להשפיע על ערכו של הצילום ועל
- 18 הביקוש שלו בשוק הפוטנציאלי.
- 19 באשר לטענת הנתבעת, כי השיקול הנ"ל הינו השיקול המכריע, נקבע בפסיקת בית
- 20 המשפט העליון כי אכן השיקול הרביעי, היינו, השפעת השימוש על ערכה של היצירה ועל
- 21 השוק הפוטנציאלי שלה, זוכה לאזכור הרב ביותר בין ארבעת השיקולים המנויים בחוק,
- 22 אך בפועל השיקול המכריע את שאלת הוגנות השימוש הינו מטרת השימוש ואופיו, אשר
- 23 משפיע בצורה ניכרת על הוגנות השימוש, במיוחד שאלת המסחריות השימוש
- 24 והטרנספורמטיביות, (ראה פסיקת בית המשפט העליון בע"א 7996/11 **סייפקום בע"מ נ'**
- 25 **עופר רביב**, (פורסם בנבו), פסקה 37 לפסק הדין)). כבר הובהר לעיל, כי בחינת מטרת
- 26 השימוש עולה באופן מובהק לכדי מטרה מסחרית.
- 27
- 28 55. מכל המקובץ עולה, כי ההגנות דלעיל אינן חלות על המקרה שבפניי. למותר לציין, כי
- 29 ההגנות הנ"ל אף אינן מתקיימות באשר להפרת הזכות המוסרית, שכן ההגנות המנויות
- 30 בסעיף 19 אינן חלות על הפרה של זכות מוסרית (לעניין זה ראה פסק דין ראובני המאוזכר
- 31 לעיל).
- 32

בית משפט השלום בבית שאן

ת"א 4384-12-13 שריר נ' טלטל ערוצי תקשוב בע"מ

תיק חיצוני:

הגנת השימוש האגבי

56. הנתבעת טוענת עוד כי עומדת לה הגנת השימוש האגבי המוגדרת בסעיף 22 לחוק זכויות יוצרים.

להלן אביא את לשון הסעיף:

"שימוש אגבי ביצירה בדרך של הכללתה ביצירת צילום, ביצירה קולנועית או בתקליט, וכן שימוש ביצירה שבה הוכללה היצירה כאמור, מותר; לעניין זה, הכללה במתכוון של יצירה מוסיקלית, לרבות המילים הנלוות אליה, או של תקליט שבו היא טבועה, ביצירה אחרת, לא תיחשב לשימוש אגבי".

לצורך הבנת הסעיף ומטרתו, מן הראוי אף להפנות לדברי ההסבר בהצעת החוק, ממנה ניתן ללמוד על תכליתה הראויה של הוראת הסעיף:

"לסעיף המוצע אין מקבילה בחוק הקיים, והוא נועד לאפשר שימוש ביצירה אגב צילום או הקלטה. עקרונית עלולה להיות הפרת זכות יוצרים במוסיקה הנשמעת ברקע בעת צילום אירוע ציבורי, או בעת צילום אירוע ציבורי או בתמונה התלויה על הקיר במקום שבו מצלמים סרט או כתבה חדשותית. אף שמעשים אלה עשויים להיחשב "כזוטי דברים", מוצע להבהיר כי אינם מהווים הפרת זכות יוצרים" (ה"ח תשס"ה מס' 196, עמ' 1116).

57. הגדרת המונח "שימוש אגבי" נדונה בת"א (י-ם) 7036/09 רחמני נ' חברת החדשות הישראלית בע"מ (פורסם בנבו). בפסק הדין הנ"ל, נקבע כי נטילת תמונה בזדון והכללתה בכתבה, כאשר המטרה היא להציג את התמונה כמתארת אירוע שהתרחש בעבר, אין בה כדי להוות שימוש אגבי. לצורך הבהרת נקודה זו, הביא בית המשפט את דבריו של נציג משרד המשפטים, עו"ד תמיר אפורי, אשר נכח בדיון שהתנהל בוועדת הכלכלה של הכנסת לקידום חקיקת סעיף 22, ושם הגדיר את הסעיף כ- "סעיף צר לעניינים אגביים", או "מצב שבו המצלמה חולפת ורואים משהו ברקע". לאור האמור, בפסיקת בית המשפט המחוזי וכן

בית משפט השלום בבית שאן

ת"א 4384-12-13 שריר נ' טלטל ערוצי תקשוב בע"מ

תיק חיצוני:

בדברי ההסבר שהובאו במסגרתה כמתואר לעיל, אין מקום לקבל את טענת הנתבעת כי השימוש המפר שנעשה בתמונת התובע הינו בגדר שימוש אגבי. אין מדובר בתמונה המופיעה בכתבה באופן חלקי או ששימשה רק לכתבה גרידא, אלא התמונה עמדה במוקד הכתבה והיותה חלק משמעותי מתוכנה.

נוכח האמור, אני קובעת כי אף הגנת השימוש האגבי אינה עומדת לנתבעת.

פסיקת פיצוי בגין ההפרות

58. נוכח כל האמור לעיל, משקבעתי כי השימוש שנעשה בתמונה על ידי הנתבעת הינו בגדר הפרה של זכות היוצרים והזכות המוסרית של התובע, וכי בנסיבות העניין לא עומדות לימין הנתבעת ההגנות המנויות בחוק זכויות היוצרים, הגנת השימוש ההוגן והשימוש האגבי, יש מקום לפסוק לטובת התובע פיצוי בגין ההפרות.

59. התובע טוען בתצהיר העדות הראשית כי הוא תובע מכוח סעיף 56 לחוק זכויות יוצרים, ולכן אין הוא נדרש להוכיח קיומו של נזק כלשהו. הנתבעת לעומתו, טוענת כי העלאת טענה כאמור לראשונה בתצהיר העדות הראשית מהווה שינוי או הרחבת חזית.

סבורני כי אכן ראוי היה לתובע לציין בכתב התביעה כי הוא סומך את תביעתו, בכל הנוגע לפסיקת הפיצויים, על הוראת סעיף 56 לחוק, המעגן את סמכותו של בית המשפט לפסוק פיצוי ללא הוכחת נזק, ברם, אינני סבורה כי יש במחדלו של התובע כדי לשלול את זכותו לפיצוי בגין ההפרות נשוא התביעה.

60. אין לקבל אף את טענת הנתבעת, כי התובע נושא באשם תורם לנזקיו בשל השיהוי הניכר בפנייתו אליה - למעלה משנתיים מיום הפרסום, שכן, הצדדים הסכימו כי אין מחלוקת עובדתית ביניהם, ומשהצהיר התובע כי פנה לנתבעת מיד עת שגילה דבר ההפרה, אין לראות בפנייתו לאחר שעברו למעלה שנתיים מיום הפרסום כשיהוי ניכר המצדיק קיזוז שיעור האשם התורם מהפיצוי שייפסק לטובתו.

61. אין לקבל את טענת הנתבעת לשלילת הפיצוי מהתובע בשל אי גרימת נזק כלשהו, שכן אין די בתשובות שניתנו על ידי התובע לשאלון כדי להוכיח שלא נגרם לו נזק כלשהו.

בית משפט השלום בבית שאן

ת"א 4384-12-13 שריר נ' טלטל ערוצי תקשוב בע"מ

תיק חיצוני:

- 1 62. באשר לזכות המוסרית, הפיצוי עבור פגיעה בזכות המוסרית אינו תלוי בתביעה לפיצוי ללא
2 הוכחת נזק, אך זאת בכפוף לכך שלא יקבל הניזוק כפל פיצוי בגין נזק זהה. (ראה ע"א
3 Robert E. Eisenman 2790/93 נ' אלישע קימרון, פ"ד נד(3), 817).
- 4
- 5 63. בהתאם לכך, בשקילת השיקולים שהובאו לעיל, וכן בשים לב להיקף ההפרה שבוצעה, משך
6 הזמן שבו בוצעה ההפרה, חומרתה, התנהגותה של הנתבעת - אשר מיד פעלה להסרת
7 הצילום מעת שפנה אליה התובע, הרווח שהניבה מהפרסום, ובהתחשב בכך שלא נגרם
8 לתובע נזק ממשי עקב ההפרה, וכי פרסום הכתבה על ידי הנתבעת לא נעשה באופן ישיר, אני
9 סבורה כי מאפייני ההפרה נמצאים ברף הנמוך.
- 10
- 11 64. לפיכך, אני מחייבת את הנתבעת לשלם לתובע פיצוי בסך של 6,000 ₪, בגין הפרת זכות
12 היוצרים והזכות המוסרית. סכום זה ישולם בתוך 30 ימים מהיום, שאם לא כן, ישא
13 הפרשי הצמדה וריבית כדין.
- 14
- 15 65. לאור התוצאה אליה הגעתי, כל צד ישא בהוצאותיו.
- 16
- 17
- 18 ניתן היום, ד' תשרי תשע"ה, 28 ספטמבר 2014, בהעדר הצדדים.
- 19
- 20

רגד זועבי, שופטת

- 21
22
23
24